

Sygn. akt V CSK 79/20

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa H. M. (M.)

przeciwko D. M. i I. C.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 września 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 października 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. nie obciąża pozwanych kosztami postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 25 października 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanych D. M. i I. C. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 11 stycznia 2019 r., w sprawie z powództwa H. M. o zapłatę, oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiedli pozwani, wskazując na naruszenie art. 405 k.c., art. 353¹ k.c. oraz art. 60 w zw. z art. 88 § 1 i 2 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości

orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie.

Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniesli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Podali, że istnieje potrzeba wyjaśnienia, czy możliwe jest bez naruszenia ustawy i zasad współżycia społecznego ukształtowanie umowy o zamianę lokali mieszkalnych w postaci spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego oraz najmu komunalnego lokalu mieszkalnego w ten sposób, że strony zrzekają się wzajemnie praw do dotychczas zajmowanych lokali mieszkalnych w celu ich objęcia sobie nawzajem bez równoczesnego rozliczenia wkładu mieszkaniowego związanego ze spółdzielczym lokatorskim prawem do lokalu mieszkalnego czy też, o ile w ogóle dopuszczalna w świetle art. 353¹ k.c. jest umowa o zamianę lokali mieszkalnych w postaci spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego oraz najmu komunalnego lokalu mieszkalnego, to musi ona regulować również wzajemne rozliczenia związane z wkładem mieszkaniowym, ponieważ ten jest na trwałe związany z lokatorskim spółdzielczym prawem do lokalu mieszkalnego.

5. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/11, OSNC 2002/1/11; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002/12/151; postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2016 r., V SK 21/16, niepubl.). Sąd Najwyższy wyjaśnił już, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych

spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie, jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne".

6. Problematyka przedstawiona w skardze kasacyjnej nie spełnia powyższych wymagań. Sformułowane zagadnienie prawnego nie odwołuje się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści żadnego przepisu prawnego. W istocie skarżący domagają się wyjaśnienia jak miał być ukształtowany, w ramach zasady swobody umów wynikającej z art. 353¹ k.c., ich stosunek prawny z powodem, tak, aby nie doszło do naruszenia przepisów prawa i zasad współżycia społecznego. Tak przedstawione zagadnienie w sposób oczywisty nie wypełnia przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie ma bowiem waloru uniwersalnego. W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny podał, dzieląc ocenę Sądu pierwszej instancji, że skarżący nie byli uprawnieni do przejęcia wkładu mieszkaniowego powoda w wysokości 193 000 zł, gdyż uprawnienie takie nie było przewidziane przepisami prawa, nie wynikało z jednostronnej czynności prawnej powoda, która miałaby polegać na zrzeczeniu się przez powoda na rzecz pozwanych przedmiotowego wkładu, oraz nie wynikało z treści umowy stron. Pozwani zwrócili na rzecz powoda kwotę 50 000 zł, zatem zubożenie po stronie powoda oraz wzbogacenie po stronie pozwanej odpowiada kwocie 143 000 zł. Skarżący nie zgadzają się z tą oceną i powołując się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. przedstawiają w istocie własne stanowisko, ale samo takie stwierdzenie jest niewystarczające dla przyjęcia, że w sprawie zachodzi przesłanka występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach orzeczono zgodnie z art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

